

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 12. juni 2008 truffet vedtak i

Sak nr: 16/08 (arkivnr: 200800243-18)

Saken gjelder: Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Jon Høyland
Trine Buttingsrud Mathiesen
Wenche Frogn Sellæg
Rita Sletner

Rita Sletner møtte som varamedlem for Halvor Kjølstad, som hadde forfall.

Offentlighet: I medhold av offentlighetsloven § 5a, jf. forvaltningsloven § 13, er klagers navn unntatt fra offentlighet. For øvrig er vedtaket offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Innledning:

Ved brev mottatt 26. februar 2008 har A inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 14. april 2008 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra meddommer C, advokat D og politiadvokat E. Meddommer F har ikke respondert på henvendelsen fra Tilsynsutvalgets sekretariat. Klagen er supplert ved brev av 3. april 2008. Domstolleder ved X tingrett er orientert om klagen.

Saksfremstilling:

Klagen har sitt utspring i en straffesak behandlet ved X tingrett i november 2007. A var tiltalt, og ble domfelt, for vold mot sin sønn. Hovedforhandling ble avholdt 21. og 22. november 2007 og dom avsagt 13. desember 2007. Tingrettsdommer B var rettens administrator.

A har påanket dommen til lagmannsretten.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Tingrettsdommer B var dommer i en sak der politiet hadde vist en mildt sagt klanderverdig atferd. Det vises bl.a. til at tiltalen ble holdt skjult for ham, saken ble ikke etterforsket, avhør ble holdt skjult for ham, det ble forsøkt å illegge ham besøksforbud m.v.

Tingrettsdommer B var altså dommer i en sak som i utgangspunktet var suspekt. Det ble ikke ført et eneste bevis for vold under hovedforhandlingen. Til tross for den overveldende bevisførselen for at han var uskyldig, konkluderte tingrettsdommer B med at han var skyldig.

Dommen kan ikke angripes overfor Tilsynsutvalget, men håndverket og begrunnelsen kan. Det måtte ha vært helt klart for tingrettsdommer B at han var uskyldig. Tingrettsdommeren må ha bestemt seg for sakens utfall i forkant av rettens behandling av saken. Dette bevises av en rekke forhold. Bl.a. ble han nektet å gi en fri partsforklaring, han fikk ikke være til stede da sønnen avga forklaring og saklig informasjon fra hans side ble nektet fremført mens vitners sjikanering av ham ble tillatt. Han fikk også begrensede muligheter til å kommentere vitners forklaringer, forhandlingene ble avsluttet for tidlig og vitnelisten ble redusert. Dommeren tillot påstander om forhold utenfor ”tiltaleperioden” og bevisvurderingen i dommen er tendensiøs og til dels ren diktning.

Videre opptrådte tingrettsdommer B til de grader partisk og sjikanerende. Vitner har i ettertid kontaktet ham og beklaget seg over dommerens oppførsel. Tingrettsdommer B anses av mange personer for å være en dommer man bør passe seg for. Dette fordi han opptrer med forakt overfor personer som må finne seg i det, da det er han som har all makt i rettssalen.

Det er naturlig å trekke den konklusjon at hovedforhandlingen fikk det forløp den gjorde nettopp fordi tingrettsdommer B hadde bestemt dommen på forhånd. Det er trist at en dommer dikter, utelater og vrir. En dommer har plikt til å opptre upartisk og til å dømme på bakgrunn av bevisene i saken.

Innklagede – B – har i hovedsak vist til følgende:

Klagen inneholder i det vesentlige anførsler som er brukt som grunnlag for rettsmidler, og som det følgelig ikke er nødvendig å kommentere nærmere.

Han kjenner seg ikke igjen i A's fremstilling av hvordan hovedforhandlingen ble gjennomført. Enkelte av de påklagede forhold som refererer seg til saksbehandlingen, imøtegås særskilt.

Etter hans vurdering ble hovedforhandlingen gjennomført på en ryddig og smidig måte, og han hadde også den oppfatning at A, mens forhandlingene pågikk, ikke hadde noe å utsette på gjennomføringen.

Forsvarer – advokat D – uttaler at tingrettsdommer B's måte å lede og administrere forhandlingene på, ikke påkaller noen kommentar fra hans side. Han har heller ingen kommentarer til klagen fra A.

Aktor – politiadvokat E – uttaler at tingrettsdommer B opptrådte helt korrekt i den angjeldende sak. Det bemerkes at A fikk ekstra god tid til å utdype sine synspunkter i saken.

Meddommer – C – finner ingen grunn til å støtte den fremsatte klagen.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. A har forutsatt at det vil bli gitt anledning til å avgi muntlig forklaring for utvalget. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Imidlertid gjelder det visse lovbestemte unntak fra denne myndigheten. En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, som sier at utvalget ikke kan "vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig". Det betyr at dersom et forhold kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning, kan Tilsynsutvalget ikke vurdere dette. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

De påklagede forhold gjelder i det alt vesentlige tingrettsdommer B's faktiske og rettslige vurderinger i forbindelse med saken. A angriper den angjeldende dom og den forutgående saksbehandling og prosessledelse. Også feil ved prosessledelsen kan brukes som grunnlag for anke over saksbehandlingsfeil. Anførsler om at tingrettsdommer B ledet forhandlingene på en slik måte at viktige opplysninger av betydning for saken ikke kom frem, vil for eksempel kunne prøves ved anke. Tilsynsutvalget har følgelig ikke myndighet til å vurdere de nevnte forhold. Den del av klagen som gjelder misnøye med avgjørelsen og den saksbehandling som ligger til grunn for avgjørelsen, må således avvises under henvisning til domstoloven § 236 fjerde ledd.

A anfører videre at tingrettsdommer B var partisk og opptrådte sjikanerende under hovedforhandlingen.

Det fremgår av lovforarbeidene at Tilsynsutvalget forutsettes å kunne behandle ”uhøvisk eller utilbørlig” atferd fra dommerens side, jf. NOU 1999: 19 side 325 flg. Det uttales blant annet at:

”Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet opptreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forføyning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse...”

En dommer skal utføre sin dommergjerning upartisk og på en måte som inngir alminnelig tillit og respekt. I kravet til upartiskhet ligger at både parter, prosessfullmektiger og øvrige aktører har krav på tilbørlig respekt, og at dommeren skal være objektiv og nøytral i sin fremtreden, spørsmålsstilling og behandling av aktører og parter.

Det er beklagelig at A sitter igjen med et inntrykk av at tingrettsdommer B var partisk og at dommeren opptrådte sjikanerende. Tilsynsutvalget kan imidlertid ikke se at disse påstandene underbygges på annen måte enn ved å vise til utfallet av saken og den saksbehandling som ligger til grunn for avgjørelsen, samt en udokumentert påstand om foraktfull opptreden. Forholdene som knytter seg til dommen og den forutgående saksbehandlingen er ovenfor avvist som misnøye med rettsavgjørelse. A's påstander får ingen støtte i de innkomne uttalelsene. Utvalget kan heller ikke se at det foreligger andre forhold som støtter A's anførsler på dette punkt.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.